

Seminární práce

ZAJÍMAVÁ POMŮCKA (Mravenec lesní)

do předmětu MSBP/BK_PPS Praktikum k poznávání přírody a společnosti

UČO: 426001

jméno: Monika Janáková

akademický rok 2013/2014

---

1) Název a fotografie pomůcky: Mravenec lesní

2) Definice pojmu označujícího pomůcku:

Mravenec lesní patří mezi blanokřídlý hmyz. Je to všežravec, živí se živým i mrtvým hmyzem, jinými malými živočichy, sladkou šťávou zralých plodů atd. Staví si velká kupovitá mraveniště na okrajích jehličnatých lesů. Královna je krátkodobě okřídlená, ostatní samičky (dělnice) jsou neplodné, žijí až 6 let a starají se o chod mraveniště.

3) Definice pojmu vhodná pro děti:

Mravenec žije v lese. Bydlí v mraveništi, které si staví z větviček a jehličí. Mravenec má hlavičku, hrud' a zadeček. Živí se hlavně drobným hmyzem, malými živočichy nebo sladkou šťávou ze zralých plodů atd. Královna má křídla a zbytek mravenců jsou samečci nebo samičky-dělnice, které nosí potravu a stavební materiál.

4) Zdůvodnění výběru pomůcky:

Vybrala jsem si mravence proto, že jsou v přírodě lehce k nalezení. Děti si je mohou dobře prohlédnout, dokonce si je i nacytat do krabiček a poté pozorovat. Jsou dobrou motivací pro mnoho aktivit a to díky jejich rychlosti a pracovitosti.

5) Popis jednotlivých činností využívajících nebo motivovaných pomůckou:

Popis a pojmenování:

Během procházky v lese se pozastavíme u mraveniště. Můžeme v lese hledat a pozorovat i více druhů mravenců. Mravence můžeme najít i na školní zahradě, popřípadě si sebou do školky mravence donést v krabici a pozorovat ho například pod lupou.

Otázky pro děti:

- Jak vypadá tělo mravence?
- Která část je hlava, hrud' a zadeček?
- Která část mravenčího těla je největší?
- Kolik nohou má mravenec?
- Ze které části těla nohy vyrůstají?
- Co má mravenec na hlavě?
- Co dělají dva mravenci s tykadly, když se potkají?
- Z čeho mají postavený domeček?
- Jsou všechny druhy mravenců stejné?
- Kteří mravenci jsou největší?
- Který z mravenců má větší zadeček?
- Když položíme kostku cukru na mraveniště, co se s ní stane?
- Jakou mají barvu?
- Můžou nám nějak ublížit?
- Jak my můžeme ublížit mravencům?

Motivační básnička:

Polámal se mraveneček,
ví to celá obora,
o půlnoci zavolali mravenčího doktora.
Doktor klepe na srdíčko,
potom píše receptis,
třikrát denně prášek cukru,
bude chlapík jako rys.
Dali prášky podle rady,
mraveneček stůně dál.
Celý den byl jako v ohni,

celou noc jim proplakal.
Čtyři stáli u postýlky,
pátý těšil: Neplakej!
Zafoukám ti na bolístku,
do rána ti bude hej.
Zafoukal mu na ramínko,
pohladil ho po čele,
hop! A zdravý mraveneček ráno skáče z
postele.

(Josef Kožíšek)

Ukolébavka:

Slunce šlo spát
za hromádku klád
na nebi hvězdy klíčí.

Už nepracuj, mravenečku můj,
schovej se do jehličí.

viz. <http://www.karaoketexty.cz/texty-pisni/uhlir-jaroslav/mravenci-ukolebavka-76389>

Výtvarné činnosti:

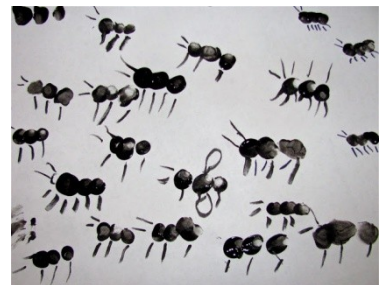
1) Karton od vajec rozdělíme na části. Necháme děti natřít tělo mravence na černo a poté mu mohou děti přilepit nožičky a tykadla z barevného papíru. Nakonec nalepíme malá bílá kolečka s tečkou jako oči. Děti si pak s vytvořenými mravenci mohou hrát.

(Nohy vyrůstají mravencům z hrudi, takže z prostředního článku výrobku. Můžeme si o tom s dětmi popovídat nebo nohy přilepit na správné místo.)

2) Mravence vytvoříme obtiskováním prstů na papír a poté dokreslením nožiček, popřípadě křídel fixkou. Děti mohou výkres barevně dotvořit.

Další možnou variantou je namalovat podklad vodovými barvami a po zaschnutí na něm vytvářet černé mravence.

Četba příběhů:

Můžeme si s dětmi přečíst příběhy Ferdy Mravence od Ondřeje Sekory. Příběhy jsou zábavné, a proto děti velmi baví. Ferda Mravenec se tak může stát důležitou motivační postavou pro mnohé další aktivity.

Hra na mravence:

Rozhájíme po lese barevné papírky, které budou představovat materiál na stavění mraveniště. Děti si zahrají na mravence a mají za úkol co nejrychleji všechny papírky posbírat. Je také možné děti rozdělit do družstev a soutěžit.

Stavba mraveniště:

Během procházky v lese si s dětmi můžeme zkusit, jaké je to být mravenci. Všichni společně se pokusíme postavit mraveniště z jehličí a větviček. Po chvíli zjistíme, že to není vůbec jednoduché a tak děti mohou postavit svoje vlastní domečky ať už pro mravence nebo jiná zvířátka v lese.

6) Použitá literatura a informační zdroje:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Mravenec_lesn%C3%AD

<http://www.thechocolatemuffintree.com/2011/05/ant-art-projects.html>